

տորք չկրնար գիմակալել երբ
ամբողջն անկարող եղած է զի-
մանուրու և ինքզինքը պահպա-
նելու :

Սակայն այս օրերս Գուգը
ծրագիր մը կ'ընէ, որ թէպէտ
չէ հասունցած, բայց տրդի զը-
ժուարութիւնը բառնալ կ'ընդ-
տի, վազեմի դրութեան մը վե-
րադառնալով, այն է Մարտի-
տանց վարչութիւնը վարձակա-
լութեան տալ, սա տարբերու-
թեամբ որ փոխանակ աւելի վը-
ճարողին տալու՝ փոխադրու-
թիւնն ընողին պիտի տրուի,
որն որ երաշխաւորութիւն մնէ
թէ ամբողջ Մարտիտան դրու-
թիւնը կատարեալապէս ազգու-
թեթացքի մը մէջ պիտի դրուի
Բաւական է առայժմ սա չափ-
քան թէ՛ տալի որ ծննդական կողմ
մը կընծայէ, և որ եթէ գոր-
ծադրութեան դրուի Եւրոպայի
հաւանած եղանակաւ, Թուրքիա
մեծ բան մ'ըրած պիտի ըլլայ,
և որմէ ետքը գալիք բոլոր մի-
ջոցներն ալ կ'ընդունան այս ս-
Բայց գործի սկսելովն հանդերձ
միանգամայն և պէտք է բաց-
թեայ և լուսոյ մէջ գործել,
համարձակ, առանց կանխակալ
կարծեաց, առանց կեղծ մեծ-
թոյ, և առանց ոնէ պատրա-
նաց կամ խաբէութեան, եթէ
կուզուի որ այդ միջոցն իրական
օգուտ մ'ընծայէ Թուրքիոյ ին-
քն իր ձեռքը վերածնելուն :

Ամեն ողջամիտ և լաւագոյն
միջոց կ'ընդունէ նոյնատեսակ
ուրիշ միջոցներն իսկ եթէ ձեռք
առնուած միջոց մը ոչ լաւագոյն
է և ոչ բանաւոր, բայց քան ալ
փայլուն և յաջող կերպարանքի
տակ դայն պատրուակեն ու
կեղծեն, վերջին աղէտքը փու-
թացնելէն զատ ուրիշ բանի չը-
ծառայեր : Ուստի կ'ըստացուի
այնպիսի փոխադրութիւն մը կըն-
քիւն, որ իր լուրջամբը կա-
րենալ համադրել զԵւրոպայ թէ
զանձային բարեկարգ մանց շու-
ղին մէջ մեծ կակ և կարեւոր
քայլ մ'առած է Գուգը :

Ա Զ Գ Ի Ա Ս Ի Ն

Գոհութեամբ կ'ըմանամ թէ
Սամաթիոյ մէջ մի քանի ազ-
գասէր օրիորդաց նախաձեռ-
նութեամբը և ուրիշ բազմաթիւ
Հայոհ հետց աջակցութեամբն ու
սատարօքը հիմնուած և ցարդ-
շարունակուած Պարզասիրաց բն-
կերութեան հետեւողաց թիւը
օր ըստ օրէ բազմանալու վրայ
է մարտադաշտիս այլ և այլ
գիւղերու ազգայնաց մէջ :

Տարակոյս չկայ թէ ամեն
նոր բան իր նորածնութեամբը՝
տարբեր և ոչ այնքան շուտ հա-
մակրելի բան մը կերպի աշ-
խարհի մարդոց աչքին :

Իսկ Պարզասիրաց բնկերու-
թեան ձեռնարկած նորածնու-
թիւնը, իր նորութենէն առաջ՝
այդ ձեռնարկին բարի և օգ-
տակար նպատակը, և որ առա-
ւելն է՝ իգական սեռին հարկ
և վայելեցած պարկեշտութեան
և արժանաւոր ու անսխալ թիւ
փոխելու ետեւ օգուտն առնալ
բան զամենայն իշխ՝ աչքի կը
շարնէ :

Արդարեւ ամեն ոնէ գոյնտ-
նելէ բարձր է Պարզասիրաց ըն-

կերութեան սոյն ձեռնալ ու
աշխատութիւնը, զի պիտի
բուժենան և աւելորդ զգա-
րանաց այն չար ոգին, որ
քանի՛ աներ տաւերու, քա-
նեկան անդորրութիւնը խղի-
լու, մեծամեծ շաշուրեանց
դրձեր բանալու և համեմու-
թիւնն իսկ տակաւ առ տակաւ
կատկածի ներքեւ ձգելու լգի
մ'առաջնորդել սկսած էր մեր
ազգին գլխաւորաբար միա-
քաղաքիս գեղեցիկ սեռը՝ չը-
նորհիւ Պարզասիրաց բնկու-
թեան ջանիցը, հետզհետեւար
մատախիլ ըլլալու երես քնած
ըլլալով, յոյս մեծ ունիմէ թէ
այս ընթացքով յիշեալ բնկու-
թիւնը մեծապէս պիտի նստ-
տէ իւր յարատեւութեամբը
բնտիւն ներմուծել մեր ագա-
յին բնտանեկան կենաց մէջ
պարզասիրութիւնը, համեմու-
թիւնը, չափաւորութիւնը, ար-
կեշտութիւնը, աւելորդ և ան-
պէտ ծախքիւ խորշումն, սր-
տաքին պարանոց և հաճոյ թը-
ւելու ըզծից տեղ՝ անձնաւան
արժանապատւութեան վրայ ձեռ-
քին համադրում և զգացումը
վերահաստատել, որք ինչ
անտի մեր ազգին էական յա-
կանիւն եղած են, և որք պահ
մ'անքնարող օտարասիրութեան
մը տեղի տալէն յետոյ, այսօր
շնորհիւ Պարզասիրաց բնկ. ազ-
գասիրական ջանիցը՝ վերստին
իրենց տեղը գտնելու կ'նկրտին
մեր ազգին մէջ, որն ոչ այս մա-
սին երախտապարտ միանգա-
մայն և պարտաւոր կ'մնայ ա-
ջակցի, ջատագով և համա-
գանուելու Պարզասիրաց բնկե-
րութեան :

Ձի պարզասիրութիւն հոմա-
նիշ է համեմատութեան և պար-
կեշտութեան, և ո՛ր ազգը որ
պարկեշտութիւնն ու համեմ-
տութիւնը կ'յարգէ, նա մեծ
ապագայ ունի :

Սերաստիւ գաւառին մէջ
Խանկալցի Տ. Կարապետ քա-
հանայն, որն որ հոգային խղ-
րոյ մը համար տարիներէ ի վեր
մայրաքաղաքս գտնուելով տէ-
րութեան զատարաններն դե-
գերելէն յետոյ ցարդ ոնէ տր-
դիւնը կամ ելք մը չէ կրցած
ձեռք անցնել, անցեալ տար-
ուան սկիզբները ուսակաւ բա-
նակն Այսթեֆանօ գտնուած
միջոցին, յիշեալ քահանայն իր
խնդիրը տղերսազրով մը մին-
չե իսկ Նիքոլա մեծ դքսին նը-
կատողութեանը ներկայացնե-
լուն հակառակ, այս անգամ
յուսահատ իր գործոյն յաջո-
ղութենէն, և վստահ իր իրա-
ւանցը վրայ, զոր տէրութեան
զատարաններն, իշխանութիւնը
առ ոտն կ'սկսած ըլլալ կամբաս-
տանութիւն յիշեալ քահանայն,
սա այս անգամ պատրաստուել
է ելնել Լուսաւ Եթալ անդը
կուսովորութեան ներկայացնե-
լու իր խնդիրը և բողոքելու
ի մնաց իրեն եղած աշառու-
թեանց դէմ :

Իսկ Ս. Պատրիարքն իմանա-
լով յիշեալ քահանային սոյն զի-
տարութիւնը, կ'սկսի թէ
արդ ինչով թոյլ չէ տուել եր-
թալու :

Պրուսայէն հասած վերջին
նամակներն, Պ. Յուրնիէի յիշ-
եալ քաղաքն բրած այցելու-
թեանը վրայօք կ'արհաւոր տե-
ղեկութիւններ կ'հաղորդեն :

Դեղդ. գեապանը ամսոյս 21ին
Պրուսա հասնելով, հետեւեալ
օրը կուսակալը և մեր ու յու-
նաց Առաջնորդներն այցելու-
թեան կերթան Ն. Վսեմութեան
Նոյն երեկոյն Պ. Յուրնիէ իւր
Ա. թարգմանին հետ փոխա-
գարձ այցելութեան կ'կայ Բար-
թուղիմէս սրբազանին և մէկ
ժամու չափ տեսակցելէն յետոյ
կ'մեկնի, Յաջորդ օրը Պ. Յուր-
նիէ իւր տիկնոջը հետ, ի միա-
սին ունենալով նաեւ կուսակալ
Ահմէտ Վէֆիք բաշան, կրկին
այցելութեան կ'գայ առաջնորդ-
սրբազանին, որն որ կանխաւ
գալուստին իմանալով, եկե-
ղեցական դատն զգետաւորեալ
և 500ի չափ երկու սեռէ դըպ-
րոցական ուսանողը հետն ա-
ռած, գեապանը զիմաւորելու
կերթայ :

Առաջնորդն մինչև մօտն եր-
թալով առաջին կառքէն ան-
ձամբ վար կ'ընցնէ զկուսակալն
և զՊ. Յուրնիէ, որու իւր թեք
տալով, Ահմէտ Վէֆիք բաշա
ալ Տիկին Յուրնիէի թեք մթո-
նելով եկեղեցի կ'մտնեն ման
կանց երգեցողութեամբ, և նոյն
հանդիսի յԱռաջնորդարան կե-
նեն, ուր Առաջնորդ սրբազա-
նին կողմէն գաղղ. լեզուաւ ու-
ղերձ մը կ'կարդացուի, յորում
«Դաղղիական ազգը Արեւելեան
քրիստոնէից ճշմարիտ պաշտ-
անութեամբ կ'ապրուի» :

Սոյն ուղերձին կ'պատաս-
խատանեն նոյնպէս գաղղ. լեզ-
ուաւ Պ. Յուրնիէ և կուսակալը
Դեպքանք մեկնելու ատեն իւր
խորին գոհունակութիւնը յայտ-
նելով Գեր. առաջնորդին, Ն.
Սրբազնութեան լուսանկար պա-
տկերն ունենալու փափաք կը
յայտնէ և կատանալ գտն :

Մեր ուստիացի ազգայիննե-
րէն, իր այլեայլ վեհանձնական
գործերովն հանրածանօթ Ազա-
Մկրտիչ Առաքարեանց անուա-
նի փառաւական ի Ա. Բեթե-
րսպուրկ, Գաւառի մեր ազգ-
եկեղեցւոյն զանգակ մը նուի-
րած ըլլալուն ի փոխարինութիւն
Ս. Պատրիարքն յատուկ օրհ-
նութեան կոնգրակ մը զրկել է
Ն. Մեծապատուութեան :

Հասունեանց Պատրիար-
քարանք պաշտօնապէս կ'ծա-
նուցանէ թէ, Բ. Դրնէն իւր
ստացած պաշտօնական բացատ-
րութեանց վրայ յենլով կրնալ
հաւատարմ որ, հակահասուն
եանց ինչքան որ 12 անգամէ
բողկացեալ վարչական ժողով
մ'ընտրելու արածութեան հը-
րամանադիր մը արուել է ալ
նէ, բայց և այնպէս այդ հա-
տարակութեան Լուսի Գաւառի ա-
նունք ոչ տրուել է և ոչ ալ
պիտի տրուի :

Կարիմէն աւանուած տե-
ղեկութիւնը կ'մանուցանեն թէ՛
կայս. քոմիսէրներուն կողմէն
ենթարկեալ Բողոքի քիւրտ պե-
յերուն արարմանց քննութիւնն
ու գաւառատանն աւարտելով
այս անգամ արարմանց գա-
տապարտութիւններն որոշուել է
— Իսկ լուսարի Հայկազեան —

Ուսումնասիրաց բնկ. բնդ հ. մո-
ղիւն նիւտ ունի վաղը ի թաղ-
վարժարանը յիմարիէ, կանոնա-
գրին վաւերացման և Տն. Ժո-
ղովայ բնտրութեանը համար :

Դպրոցասիրաց—Արեւ. ըն-
կերութեան կնքը, Ժողովոյ ան-
գամաց ընտրութեան քուէար-
կութիւնը վաղուան օրը պիտի
լրանայ Ղալաթիոյ վարժարանը
ժամաք Յին, ուստի կ'հրաւիր-
ուին անցամիջ ներկայ գտնուիլ
քուէհամարի գործը զիւրացը,
նեւու :

ՀԱՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻ

Այս առաւօտ հասած

Լոնտոն 10.—Գահիրէէն կը
հեռագրեն Սթէնտարտի թէ՛
Բիւրոյ բաշա կ'յայտնէ որ միաց-
եալ պարտուց տոկոսիքը նոյմ.
1ին պիտի վճարուի, արդի հա-
ւաքեալ հասութիւց գումարին
համեմատութեամբը :

Սիմա 10.—Կուֆ գորապե-
տին բանակը կ'շարունակէ յա-
ռաջ խաղալ դէպ ի Գապուլ,
Պարիքապայի դէմ յարձակե-
ցաւ, Հիւկիւր բանակը Գէլադի-
կիլէէն 14 միլոն տեղին կանգ-
առաւ, անկէ անդին ուստիսը
չաւելուն համար :

Սպում. 27 թուով Հէրաթէն
գրուած նամակներն կրօնն թէ
յիշեալ քաղաքին մէջ անգորրու-
թիւնը կ'տիրէ :

Բապթիստ գորապետը Գա-
պուլի առջև հասաւ հետմ. 8ին,
Աֆղանք Պամեան—Բոհիսթանի
հետմ. 70 թը-
դանօթ ձգելով Անդրիացոց
ձեռքը, Պէյքըր և Մաք-Բէր-
սոն գորապետներն, բանակէն
զատուած ստուար զօրութեամբ,
բարձունքներէն վար իջող թշ-
նամունք վրայ յարձակեցան :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	12.12
Բումբէր	43.00
Թղթադրամ	772.20
Պղինձ	510.00

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Պաշտօնէից Ժողովն եշ օր-
ուան նիստին մէջ պիւնէին վը-
րայ վիճարանած ատեն, ար-
տաքին պարտուց տոկոսեաց 1
մասին վճարումը պիւնէին մէջ
անցնելու խնդիր մը ձագեր է,
ոմանք դէմ կեցեր են, իսկ ո-
մանք պնդել են թէ Գանձ իր
վարկը վերականգնելու համար
շանք մ'ընելու է զոնէ մաս մը
տոկոս վճարելու :

Այս վերջին կարծիքը, զոր
Մահմուտ Նետիմ բաշա պաշտ-
պաներ է, գաւառ վաստակած կե-
րնի, ուստի և կ'կարծուի թէ
յառաջիկայ պիւնէին մէջ տո-
կոսեաց մէկ մասին վճարումն
պիտի անցնի :

Երէկուան թալիմը կ'հա-
ւատաւ թէ Վիէնայի մէջ Պիդ-
մարք իշխանին և Անտրաշի կոմ-
սին միջև անցած խորհրդակ-
ցութեան զլիւսուր իւր թն եղծը

է միջոց մը գտնել Ռուսիան դուրս չհանելով կեցնելու Պէր- լինի Բոնկրէով որոշեալ իր սահմանացը մէջ:

—Պիզմարք իշխանը դժ. ե. բեկոյ Պէրլինէն վարձին մեկ- ներ է:

—Տօպրուհայի մէջ 200 տա- ճիկ բնտանիք անցագիր խնդ- րեր են օսմ. դեսպանէն թողով Տօպրուհան թուրքիա գաղթե- լու համար, յայտնելով միան- զամայն թէ իրենք վրանին կառ- նուն սոյն գաղթականութեան բոլոր ծախքը:

—Ռուսական դեսպան Շու- վալօֆ կոմսը Լոնտրա հասեր է, գաղղիական դեսպան Շանդի ցորապետն ալ Ս. Բէթէրսպուրկ իր պաշտօնատեղին ճանաչու- լած է, ուր այսօր մզոյց կ'հասնի:

—Լոնտրոյի երէկ առտուան թերթերը կրօնքն թէ, իրլանտա- յի մէջ հողային խնդրէն յա- ռաջ եկած ծանրակշիռ խռո- վութեանց նորէն կրկնուելուն վրայ, 2 վաշտ հետեակ եւ 2 գումարտակ ալ հեծելազոր զըր- կուիցաւ իրլանտա Սթէնտարտ կըսէ թէ՝ կառավարութիւնը հաստատ որոշած է բարեկար- գութիւնը պահպանել իրլան- տայի մէջ:

—Հեռագիր մը կըսէ թէ

Երամհամ բաշա 8-10 օրէն Եւրոպա պիտի մեկնի ընտան- եացք մօտ երթալու, որ Բարիզ է այժմ:

Աւստրիոյ կայսրը երեսի- ժողովոյն բացման ճառին մէջ կըսէ, —«Բոլոր տէրութեանց հետ մեր բարեկամական յարա- բերութեանց շարունակութիւնը գոհութեամբ կ'աւանդուի Պէրլի- նի դաշնագրին բոլոր կարեւոր տրամադրութիւնքի գործ դըր- ուած են (հապա՝ 6 իրիզ)»:

Նո- վիպազարի գրաւուածք Բ. Դրան հետ կ'ընթուծ դաշնագրութեան զօրութեամբ եղած է:

—Աւստր. կառավարութեան Ա. պաշտօնեայն ամեն բանէ ա- ռաջ Արեւելեան ինդրով կուզէ զբաղիլ. լրագրաց նայելով նա մօտեւս Ջիշի կոմսը վիէննա պիտի կանչէ եղբւր Արեւելեան- ինդրոց վրայ նորա հետ խոհըր- դակցելու:

—Անգլ. կառավարութիւնը հասարակաց վստահութիւնն ու ապահովութիւնը աւելցնելու

համար, որոշեալ է Հեղկաստանի բանակը վերադառնալ:

—Վազըթ անցեալ օր խրմ. բազրական յօդուածին մէջ կը- սէր թէ՝ օսմ. գանձն առ տյժմ տրտաքին փոխառութիւն մ'ը- նելէ ետ կենալու է, զի այսօ- րուան կենսական պահանջն ա- նանկէ որ՝ օտարէն փոխ ստակ ուղուելուն պէս, օտարն ալ մեր ներքին վարչական ընթացքին միջամտել ու խառնուիլ պիտի ուղէ, ուստի ամենէն կարճ ճան- բան օտար փոխառութեան փոր- ձը մէկգի թողլով, մեր ծախ- քերն մեր ներքին հասոյթներ- րովը գոցելու ճանքան ու մի- ջոցը նայելու է:

Այսօր ալ կըսէ թէ՝ դրսի փոխառութիւններն վտանգէ զերծ չին, ներքին փոխառու- թիւն մ'ընելը նայելու է, բայց ամենէն կարեւոր բանն է հա- սոյթից աղբիւրներն աւելցնել:

—Մենք ալ կըսենք թէ, մինչև որ տէրութիւնը քաղաքէ քաղաք և դիւզէ դիւզ՝ հաղոր- դակցութեանց ճանրայններն չա- պահովէ, հոգ տեղուածքն աս- պատակող ջէրքէ զինքը, ջէյ- պէքները, թուրքերը և Բիւր- տերը չպատմէ ու չկախէ, օսմ. գանձը աստեղ երթալով՝ մէկ ղշ. հասոյթին կարօտը պիտի

քաշէ: Հաղորդակցութեան մի- ջոցներն ու ճանրայնները չապա- հոված՝ ծախքը գոցելու համար հասոյթ ճարելու ճանքան ու միջոցը չպիտի գտնուի:

ՍԶԳ

Ինչպէս անցեալ օր ծանու- ցինք Ջիւրախիոյ վարժարանաց խնդրոյն նկատմամբ մեր հրա- տարակած մեկ քանի թղթակ- ցական տեղեկութեանց ի պա- տասխանի, Հ. Իփէկճեան էֆ. ընդարձակ Ծանօթագիր մը յը- դած էր մեզ որն որ իր դաստի- արակութեան ընթացից վրայօք պարունակած ինչ ինչ տեսու- թեամբն ու դիտողութեամբքը կարեւորութիւն մ'ունի հրատա- րակութեան:

Բայց քանզի թերթերնուս գիրքը չէր ներեր որ միւս հը- րատարակելի նիւթոց հետ, զայն ևս շարունակաբար յառաջ բե- րել կարենամք, ուստի կ'հար- կադրուիմք վիպասանութեան թերթօնին հրատարակութիւնը մի քանի օր բնդհատել, սոյն իրէկճեան էֆի ծանօթագիրը դնելով աւարտելէն յետոյ, վե- րջտին միւսին հրատարակու- թեան շարունակութիւնը ձեռք առնելու:

լալ մեզ, և Բեյ յայտնի ծածուկ թշնամիաց ամեն տե- ոտկ վատութիւնները կ'մոռցնեն: —Երբեք մեր ձեռք թողնուի զորք մը, որ մեր և թէ հարկը պահանջէ, աւելի երկուր կ'իյնանք Շահ- նազարեան վարժարանի կործանման մասին:

* * *

Այժմ գանք իշմիրի ազգ. գործերուն, մերթին տեղամ. . . Խալապիւր, ձեր (սպտմ. 4) իշմիրին մէջ հրատարակուած լուրերուն ըստ իմաստը, կարծենք սա է. Ա. թէ տեսուչը ազգ. արկղին 48 հազար զշ. բաց ունենալուն պատճառ. եղեր և պաշտօնէն հանուեր է. Բ. թէ գաւառ. ժողովը ազգին բարիքն մտածելուն հա- մար «Իմաստուն» (ձեր թղթակցին բառն է) որոշումը րեր է ազգ. վարժարաններուն ծախքը չափու տակ առ- նուլ և դանձը Նախակրթարանի վերածել. Գ. և թէ ուսումնաստելի երիտասարդութիւնը աջակցութեամբ ե- րեւելի անձանց և ազգ. արկղին օժանդակութեամբը զատ մասնաւոր Ուսումնարան մը պիտի հիմնէ:

Գնենք նախ ազգ. արկղի բացին պատճառը:

Իշմիրի վարժարանաց տեսչութեանը սկստնք 1878 մարտ վերջին Մեր պաշտօնի կոչուած ատեն ազգ. վար- ժարանաց ծախքն էր կործենք՝ 145 հազար զրշ. չափ. այդ գումարին վրայ տեսչութեան ծախք տւելոց վարչութիւնը 22 հազար զրշ. բաց յայդմանէ ազգ. արկղը ձայնաւոր դաստաւոր ամակալ կուտար 13 հա- զար զրշ. ընդամենը 180 հազար զրշ:

Տեսչութեան համար եղած ծախքին պատասխա- նատուն հարկաւ մենք չենք. մենք բաւի տեսուչ չե- գանք և մեր ամակալներ բենի չկորդեցինք ազգ. արկ- ղէն, և ոչ իսկ մենք խնդրեցինք որ մեզ տեսուչ բնեն: Ի՞նչ Զ. Իշմիրի գտնուած միջոցիս Ուսումն. խորհուր- ղը Մամուրեան էֆէնտի միջոցաւ առաջարկած էր

ԵՐԱՆՈՐԱԳԻՐ

Հ. ԻՓԵԿՃԵԱՆ ԼՅԵՆՏԻ

ՆԱԽԱԿ

ԱՌ. ԽՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ԼԷՒԵՂ

. . . Տնօրէն Խալապիւր ԼԷՒԵՂ:

Քանի մը ժամանակէ ի վեր սուտ ու սխալ լուրեր կ'հաղորդուին իշմիրէն ձեր թերթին, և միանգամայն ուղղակի և անուղղակի թշնամանքներ կ'ըլլան մեզ դէմ: Անցեալները ձեր թղթակցից իշմիրի ազգ. գործոց վրայ տեղեկութիւն տալու տալիս մեր մասին ալ ըսած է եղեր թէ «Շահնազարեան վարժարանը կործանեց, այժմ ալ իշմիրի վարժարանները պիտի կործանեն»: Սկը- լինք Շահնազարեանէն:

Շահնազարեան վարժարանի տեսչութիւնը 1870ին սկսանք և հրաժարեցանք 1874 Մեպտեմբերին, մինչ- դեռ վարժարանը գոցուեցաւ կարծենք 1876ին վերջե- րը: Շահնազարեան վարժարանը՝ մեր հրաժարած ատեն՝ յառաջագէմ վիճակի մէջ էր և 105ի չափ գէշերթիկ աշակերտ ունէր: Վարժարանի խնամակալութիւնը, ու- րուն նախագահն էր Ամենապատիւ Սրբազան Ներսէս Պատրիարք, զիտէր մեր հրաժարման պատճառները՝ զորս պարզեւաբայելութեան հանգիսին ալ համառօ- տիւ բացատրեցինք: Երբ հրաժարեցանք՝ տեսչութիւնը

ՄՐԱՀ ՏԵԽՆՈՆԵԱՆ
Փողոց Պալլոն Բերա
Գուլէ-Գարու
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԻԿ
Ի ՆԱԳԱՍ ԵՐԱԺՇՏԱՊԵՏ
ՏԻՊՐԱՆԱՅ ԶՈՒՆԱՃԵԱՆ
ԱՆՃՆԱԷՐ Օժանգակութեամբ
Հռչակաւոր Երաժշտաց
Կ. ՊՕԼՍՈՑ
30 Սեպտ. 1879 Կիր. ցերեկ
Ի Ժամ 7

ՅԱՅՏԱԿԻՐ
ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Նէճիպ Բաշա.—Քայլերգ. Նբ.
Էրեւալ առ Վ. Կայսրն Սուլ-
թան Համիտ.

1. Վեպեր.—Նախերգ. Օրէրա
Օպերոն. Նուագախմբի համար.
2. Վէրալ.—Սիմֆոնիա. Հիւ-
սերգ Սրնգի համար, Նուագող
Սաֆիէթ պէյ.

3. Տ. Չուխանեան.—Ողջոյն քեզ
Մարիամ (Ավէ Մարիա). Երգող
Տիկին Մուսքոնի.

4. Ս. Պ. Պ.—Մայր Արաքսի.
Երգ Ազգային, Նուագախմբի
համար (Օր. քեթիւթը)

5. Ծօրէն.—Հիւսերգ յանպա-
տրաստից (Խմբութիւն), Գաշ-
նակի համար, Նուագող Ս. Տ.
Տէվիէթ.

6. Տ. Չուխանեան.—Արշակ Բ.
Օրէրային Բ. Արարուածին վերջ
և պարախումբ. Երգողք՝ Տիկին

Մուսքոնի, Պրն. Գ. Կաթանեա
Կրանտի, Ճիւմի և Լապարունա,
ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

7. Տ. Չուխանեան.—Նախերգ
(Ուվէթիւն) Արշակ Բ. օրէրային
Նուագախմբի համար.

8. Պէլլիւի.—Հիւսերգ (Ֆանթե-
զի). Բուրիթանի օրէրային, Գլա-
րինէթի համար, Նուագող Ճ.
Սթրանի.

9. Մէյէրպէէր.—Քայլերգ Շիւ-
լէր, Նուագախմբի համար.

10. Ա. Ալպօրէթթօ.—Նուագա-
հանդիսի Բօլգա, Գօրնէ աբիս.
թօնի համար, Նուագող Պ. Կաթ-
անեան.

11. Մարգէթթի.—Իրկճայն
(տուօ) Ռիւի Պլաւ օրէրային,
Երգողք Տիկին Մուսքոնի և Պ.
Կաթանեան.

12. Տ. Չուխանեան.—Քայ-
լերգ շնորհակալեաց առ բար-
եացակամ հանդիսատեսս սոյն
նուագահանդիսի առթիւ յօրի-
նեալ.

ՃԱՇԱԿ

ՀԱՅ ՄԱՏՆԵԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծաղկաքաղ յաշխարհիկ լեզուէ
Հանդերձ Գրական, Պատմական,
Կենսագրական և այլ ծայրօթութեամբ

Աշխարհայեաց Ա. Պիպեհեան

Ազգային ամենէն նշանաւոր
հեղինակաց գործերէն քաղե-

լով պատրաստուած է սոյն Հա-
ւաքածոյքը, որ բաց ի զանա-
զան կարեւոր տեղեկութիւննե-
րէ կ'պարունակէ նաեւ Հայ բա-
նաստեղծներու կենսագրու-
թիւնք, որոցմէ ոմանք շատե-
րու անծանօթ են.

Այս գիրքը մեծ գիւրու-
թիւն պիտի ընծայէ դաստառ-
ւաց, միանգամայն հայ երիտա-
սարդաց և բնաստեղաց համար
ընթերցանութեան մէկ հատիկ
գիրք մնէ.

Կեդրոնատեղին է Մարգար-
եան գրատունը, կ'ծախուի նաեւ
ամեն զբաղմունքաց քով. նոյն-
պէս ջրալաճառ Պողոս Եղայի
խանութը և Բերա Պ. Վայսի
գրատունը, Գինն է 10 զշ. արծթ.
Շատ առնողին գեղջ կըլլար.

**ՊԱՏԿԵՐԱԶՄԻՐԴ
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ**

Ի ՊԵՏԱ ՂԱՐՈՑԱՅ

ԹՐԻՆԵԱՅ

Ե Մ. ՍԵՐԵԿԻՆ

Ահաւաստիկ առաջին դասագիրք
մը ընթերցանութեան, որ տղայոց
հասկացողութեան յարմար բարոյա-
լից և զբօսալի նիւթեր պարունակե-
լէ զատ, քսանի չափ յասկապէս փո-
րագրեալ պատկերներով ճոխացեալ է:
Սոյն գրքոյը 112 երեսէ բաղ-
կացեալ, մաքուր կերպով տպագրեալ
և կազմեալ ըլլալով, կ'ծախուի Կէնի
Ճամբ Զի ինկիրէր ճատտէսի թիւ 2
Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ
գրատունաց քով:
Գին 2 ու կէս զրշ. արծթ.

Ղաթթիւս Ուր. 28 Սեպտ.

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ՍԺԺ.

Բաց	12.16
Ցած գին	12.13
Բարձր գին	12.17
Գոց	12.15
Թղթաղ բաւ Բաց	775.00
ցած	772.20
բարձր	780.00
Ժամը 11	775.00

Փոխ. 63ի	Ֆր.	06.00
65ի		67.00
69ի		64.00
73ի		60.50

Գանձատու	21.75
Ստիւթէ Ժէնէրալ	4.08
Ստիւթէ Օթօման	3.40
Պաշէ տը Բօնսթ.	6.00
Բրէտի Ժէնէրալ	4.08
Թրամիէյ	4.15
Ըստ Երկաթուղի	43.25

ԸՆԹԱՄՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Ու. Կ. 100 ու 1 Կուր.)

Սնդղ. Կուր	109.25
Գաղղ.	87.19
Բօլ	89.39
Քրքմից	51.10
Հինդնոց	18.00
Մէթալիք	17.30
Ճերմակ մէճիտ	06.18
Պղինձ	515.00

երկու անձանց յանձնուեցաւ, որոց մէջ անհամաձայ-
նութիւն ծագելով՝ մէկը քանի մը ամիսէն հրաժարե-
ցաւ. 1875 մարտի մէջ օր մը Ս. Պատրիարք մեղի իւր
տունը հրաւիրեց՝ ուր գումարուած էին և խնամակալք.

Սրբազան Պատրիարք յայտնեց մեզ թէ, խնամա-
կալութիւնը «միակամ հաւանութեամբ» որոշեց առա-
ջարկել մեզ որ վերստին ընդունինք վարժարանի տես-
չութիւնը. Մենք ալ մեր պայմանները առաջարկեցինք,
որոցմէ զխաւարն էր վարժարանի հաշիւներուն անմի-
ջական քննութիւնն ու կարգադրութիւնը (*): Խնամա-
կալութիւնը վարժարանի բոլոր հաշուեմատեանները
մեզ յանձնեց նոյն օրը՝ օգնական տալով մեզ Սրբազան
Պատրիարքի եղբայրը, Մկրտիչ Էֆէնտին, և խնդրեց
որ քննենք ու տեղեկագրենք Տեղեկագիրը ներկայե-
ցինք Սրբազան Նախագահին և մեր պայմաններուն
վրայ պնդեցինք խնամակալութիւնը մեր առաջարկու-
թիւնները գործադրելու միջոց չգտաւ, մենք ալ առանց
անոնց անմիջական գործադրութեան՝ տեսչութիւնը
չ'ընդունեցինք. Այնուհետեւ մինչև վարժարանի գոց-
ուիլը երեք տեսուչ յաջորդեցին իրար, բաց ի առաջ-
ուսն երկու քէն. երբ մենք Երեւոյսէն վերադարձանք
(1877, Յուլիս) վարժարանը արդէն գոցուած էր. բացի
տպարանէն՝ միւս զոյքերը դեռ կ'պահպանուէին. իսկ
երբ ամիս մ'առաջ Պօլիս էինք՝ խեղինք որ ոչ միայն

(*) Տեսչութիւնը ընդունած տունն մեր պայման-
ներէն մէկն ալ այն էր թէ խնամակալութիւնը ինքը
պէտք է ընէ գանձապետութիւնը, ինք պէտք է նշա-
նակէ մատակարարն ու հաշուեկալը, ինք պէտք է ա-
նոնցմէ հաշիւ առնու, և թէ մենք տնտեսական մասին
օրէն միջամտութիւն և պատասխանատուութիւն յան-
ձն չենք առնուր բաց ի հակողութենէն.

գոյքերը մասամբ յափշտակուելու, մասամբ փճացելու
(Ֆիզիքի, բնակ. պատմութեան թանգարան, և ըն.) ալ
և շէնքին տախտակամածներն ու դռներն անգամ կո-
տորտուելու վառուելու են, և այն. Լոնցինք նաեւ թէ խոս-
գիւղի թաղ. խորհուրդը տեսնելով որ շէնքը երթալով
իսպառ պիտի քանդուի և հոգ տանող չկայ՝ ինք տէր
կ'կանգնի և թաղին վարժարանը հոն կ'փոխադրէ.

Մեր հրաժարած միջոցին վարժարանը յառաջա-
դէմ վիճակի մէջ էր ըսինք. Հաստատենք. վերջին քն-
նութեանց ատեն Լիւսէ Լաթիպեալի դասատուները վկա-
յեցին թէ մեր Ե. (բարձրագոյն) դասարանի աշակեր-
տաց ուսման վիճակը հաւասար է Լիւսէի Ե. (բարձրա-
գոյն) դասարանի աշակերտաց վիճակին (*). Եւ յիշաւ
մեր աշակերտները յաջողութեամբ մրցեցան Լիւսէի ա-
շակերտաց հետ և տէրութեան բարձրագոյն կարգի
վարժարաններուն մէջ առաջին աշակերտներ եղան. Թէ
գաւառները և թէ ի Պօլիս շատ մը ընդունակ, զոր-
ծունեայ, ազգասէր երիտասարդներ կան մեր աշակերտ-
ներէն, որք զանազան մասնաւոր և ազգային ասպա-
րէշներու մէջ պատիւ կ'ըրեն հայութեան.

Այդ Շահնազարեան սաներէն երբեմն խոսքիս
նամակներ կ'ընդունինք, որք մինչև մեր կեանքին վեր-
ջը պարծանաց և միւրթարութեան առարկայ կրնան ըլ-

(*) Շահնազարեան վարժարանը նոյն միջոցին հազիւ
2500 ոսկի եկամուտ ունէր՝ մինչդեռ Լիւսէն տէրութե-
նէն 20-22.000 ոսկի կ'ստանար տարին. Երկու վարժա-
րանաց աշակերտաց թուոյն տարբերութիւնը նկատու-
ղութեան առնելով հանդերձ՝ կրնանք առանց չափա-
զանցութեան ըսել որ Շահնազարեանը Լիւսէէն թէ զը-
րեթէ եռապատիկ նուազ ծախք կ'ընէր և թէ աւելի
կարճ ժամանակի մէջ աշակերտ կ'հասցնէր.